

ACC. N:R. 2053

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Västerbotten Upptecknat av: Puno Nilsson

Härad: Nordmaling^s tg Adress: _____

Socken: Nordmaling. Berättat av: _____

Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör _____

Vittersagen.

1-2

Skriv endast på denna sida!

Långt tillbaka i tiden bodde i J by i N. socken en bonde, som hette Jan Hansson av gamla stammen, och en fiende till allt vad nytt och modernt hette. Hans hemman hade gått i arv från far till son i flera mansåldrar, och nu var Jan Hansson den femte i ledet, som innehade det. Både han och hans hustru voro ytterst vidskepliga: trodde på vitra, trollskott m.m. Inunder taket i ladugården hade de upphängt en gammal hemlighetsfull bok, som gumman påstod vara skriven med fårblod. En provbit av densamma må anföras: "Så binder jag med de starka band, som vår herre band sina fiender, dig svarte djävul och behornade luzifer, att du aldrig skadar mina kreatur till liv eller lem". Varje vår, när kreaturen utsläpptes på bete, brukade de lägga stål och eldbränder nedanför den tröskel över vilken kreaturen skulle gå. Vidare ledde de varje ko, en och en i sänder tre varv runt gårdsbrunnen. Detta skulle under sommaren skydda kreaturen för allt slags ont.

Jan Hansson hade en gång i sin tjänst en 12 - årig pojke, som hette Johan eller Janne. Han fick under sommaren valla

bondens kreatur. Han var ej vidare glad däråt ty han var rädd för spöken men bonden sade det var inte farligt. Men så ~~ett~~ en dag fick han vid Bredskärberget se en liten vitklädd gubbe. Han hade silvervitt hår och skägg, samt endast ett öga, som satt mitt i pannan. Gubben tog fram en liten pipa och blåste däri en lång drillande vissling. Då framkom en hel hjord kor, små som får med de mest brokiga färger. Pojken höll på att mista förståndet av skräck, samt började läsa: "Gud som have barne kär". Så försvann hela synen, varpå hördes ett susande i luften och ett hånskratt, som ökade i skogen.

Pojken fortsatte emellertid att valla. Det gick nu en lång tid i lugn och ro vilken han ej såg ett spår av vittra eller dyllkt. Men så en dag fick han se ett par viterkvinnor sittande i en konstig båt ute på en sjö, sysselsatta med att kamma sitt ~~hår~~ långa hår. Då lämnade Janne sina kreatur och skyndade mot hemmet. När han med andan i halsen kom in i stugan, sade han åt gumman: "Harri jessus mor, nu har ja sitt vittra igen och nu slut jag jet!" i Gumman försökte trösta honom, och erbjöd honom sex riksdaler och ett parvadmalsbyxor som påökning på lönen, bara han ville stanna. Men det hjälpte ej. När gubben kom in försökte även han att övertala honom, men det var lönlöst.

Runo Nilsson, Järnäs, Nordmaling

den 15 Jan. 1911.